

Жерүсті су объектілеріндегі және (немесе) олардың учаскелеріндегі су сапасын сыныптаудың бірыңғай жүйесін бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Су ресурстары және ирригация министрінің 2025 жылғы 4 маусымдағы № 111-НҚ бұйрығы

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

Осы бұйрық 10.06.2025 ж. бастап қолданысқа енгізіледі

Қазақстан Республикасы Су Кодексінің 41-бабы 4-тармағына, Қазақстан Республикасы Құқықтық актілер туралы Заңының 27-бабы 2-тармағына сәйкес БҰЙЫРАМЫН:

1. Қоса беріліп отырған жерүсті су объектілеріндегі және (немесе) олардың учаскелеріндегі су сапасын сыныптаудың бірыңғай жүйесі бекітілсін:

2. Күші жойылды деп танылсын:

1) "Су объектілерінде су сапасын жіктеудің бірыңғай жүйесін бекіту туралы" Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрлігі Су ресурстары комитеті төрағасының 2016 жылғы 9 қарашадағы № 151 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілер мемлекеттік тіркеу Тізілімінде № 14513 болып тіркелген).

2) "Су объектілерінде су сапасын жіктеудің бірыңғай жүйесін бекіту туралы" Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрлігі Су ресурстары комитеті төрағасының 2016 жылғы 9 қарашадағы № 151 бұйрығына өзгеріс енгізу туралы" Қазақстан Республикасы Су ресурстары және ирригация министрлігінің Су шаруашылығы комитеті Төрағасының 2024 жылғы 20 наурыздағы № 70 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілер мемлекеттік тіркеу Тізілімінде № 34195 болып тіркелген).

3. Қазақстан Республикасы Су ресурстары және ирригация министрлігінің Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті заңнамада белгіленген тәртіппен осы бұйрық ресми жарияланғаннан кейін оны Қазақстан Республикасы Су ресурстары және ирригация министрлігінің интернет-ресурсында орналастыруды қамтамасыз етсін.

4. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан Республикасы Су ресурстары және ирригация вице-министріне жүктелсін.

5. Осы бұйрық 2025 жылғы 10 маусымнан бастап қолданысқа енгізіледі және ресми жариялануға тиіс.

Қазақстан Республикасы
Су ресурстары және ирригация министрі

Н. Нұржігітов

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы

министрлігі

бекітілген

Жерүсті су объектілеріндегі және (немесе) олардың бөліктеріндегі суды жіктеудің бірыңғай жүйесін бекіту туралы

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

53	СБАЗ, БАЗ, АСБАЗ	-	мг/л	≤0,1	0,1	0,5	0,5	0,7	>0,7
54	Фторидтер	F-	мг/л	0,75	0,75	1,5	2,0	2,1	>2,1
55	Күкіртті су тегі	H2S	мг/л	0,003	0,003	0,003	0,003	0,003	>0,003
56	ПАК және олардың метаболиттері (бенз(а) пирен бойынша)4	-	мг/л	0,00001	0,00001	0,00001	0,00001	0,00001	>0,00001
Улы заттар									
57	Дианидтер	CN-	мг/л	0,03	0,035	0,035	0,05	0,10	>0,10
58	Мышьяк жалпы	As	мг/л	0,05	0,05	0,08	0,10	0,10	>0,10
	Мышьяк ерітілген	-	-	0,002	0,002	0,04	0,05	0,05	>0,05
59	Роданидтер	SCN-	мг/л	0,10	0,10	0,10	0,15	0,20	>0,20
Пестицидтер									
60	гамма-ГХЦГ (линдан)	-	мг/л	0,00001	0,00001	0,0001	0,0002	0,0003	>0,0003
61	1, 2, 3, 4, 5, 6 - Гексахлорцикло-гексан5	-	мг/л	0,00001	0,00001	0,00001	0,00001	0,00001	>0,00001
62	ДДТ (сумма изомеров)6	-	мг/л	0,000025	0,000050	0,000065	0,000075	0,000075	> 0,000075
Гидробиологиялық параметрлері									
63	Фитопланктон, зоопланктон, перифитон бойынша	-	-	<1,0	1,00-1,50	1,51-2,50	2,51-3,50	3,51-	> 4,00
	Палтле және Букка бойынша								

	сапроб индексі (Сладечек модификациясы)							4,00	
64	Зообентос бойынша :	-	%	1-20	21-35	36-50	51-65	66-85	86-100 или макробентос отсутствует
	- олигохет жалпы санының с у түбіндегі организмдердің жалпы санына қатынасы								
	- Вудивисс бойынша биотикалық индекс	-	баллы	10	7-9	5-6	4	2-3	0-1
Микробиологиялық параметрлер									
65	Лактоза лық оң ішек таяқшалары	ЛКА	в дм3	1000	1000	1000	5000	5000	>5000-< 5500
66	Коли-фагтар	-	Бляшка-құраушы бірл.	жоқ	жоқ	<100	100	100	>100-< 120
67	Ауру қоздырғыштар	-		жоқ	жоқ	жоқ	жоқ	ізі	ізі
68	Бактериялардың жалпы саны	-	106 кл/ см3, кл/ мл	<0,5	0,5-1,0	1,1-3,0	3,1-5,0	5,1-10,0	>10,0-< 10,5
69	Сапрофиттік бактериялар саны	-	103 кл/ см3 кл/мл	<0,5	0,5-5,0	5,1-10,0	10,1-50,0	50,1-100	>100-< 120
	Жалпы бактериялар								

70	санының сапрофит т і бактерия л а р санына қатынасы	-	<103	>103	103-102	<102	<102	<102
----	---	---	------	------	---------	------	------	------

Ескертпе:

* Су объектілеріндегі су сапасын жіктеудің бірыңғай жүйесі (бұдан әрі - жіктеу) "ең жақсы сападағы" судың 1-сыныбынан "ең нашар сападағы" 6-сыныпқа біртіндеп ауыса отырып, суды пайдаланудың алты класына бөлінген. Ұсынылған су сапаның сандық мәндері өзендердегі, каналдардағы, арналық су қоймаларындағы судың сапасын бағалау үшін пайдаланылады және Каспий теңізі, Арал теңізі, Балқаш көлін қоса алғанда, теңіздер мен көлдер үшін қолданылмайды.

** Су пайдаланудың әрбір класы су объектісінің қалыптасқан экологиялық әлеуетіне байланысты су пайдаланудың өз санатымен сипатталады. Су пайдалану санаттарының сипаттамасы осы бірыңғай жіктеменің 1-кестесінде келтірілген. Су пайдалану сыныптарын кластарын су пайдалану санаттары (түрлері) бойынша бөлу осы жіктеменің 2-кестесінде келтірілген.

*** 150 мг/л суды өнеркәсіптік мақсатта пайдаланған кезде кальций мөлшеріне таралады (өнеркәсіптік қондырғыларда қақ пайда болу қаупі).

**** Астана қаласы шегіндегі жер үсті су көрсеткіштері үшін.

1-кесте

Суды пайдалану сыныптарының сипаттамасы

№	Су сапасы сыныбы	Суды пайдалану сыныптарының сипаттамасы
1	1 сынып (өте жақсы сапа)	Физикалық-химиялық және биологиялық сапа мәндерінде өзгерістер жоқ (немесе өте аз) жер үсті сулары. Ластаушы заттардың концентрациясы су экожүйелерінің жұмысына әсер етпейді және адам денсаулығына зиян тигізбейді. Осы кластағы жер үсті сулары су пайдаланудың барлық түрлеріне (санаттарына) арналған.
2	2 сынып (жақсы сапа)	Адам іс-әрекетінен аз дәрежеде әсері тиген және суды пайдаланудың барлық түрлеріне (санаттарына) жарамды жер үсті сулары. Ауыз су-шаруашылық мақсатында пайдалану үшін қарапайым су дайындау әдістері қажет.

3	3 сынып (орташа ластанған)	Физикалық-химиялық және биологиялық мәндері адам әрекетіне байланысты су сапасының табиғи фонынан орташа ауытқыған жер үсті сулары. Экожүйенің бұзылуының орташа белгілері тіркеледі. Суды пайдаланудың осы класындағы суды албырт балықтарын өсіру үшін пайдалану қажет емес, ал оларды ауыз су-шаруашылық мақсатында пайдалану үшін тазартудың неғұрлым тиімді әдістері қажет. Суды пайдаланудың барлық басқа санаттары үшін (рекреация, суару, өнеркәсіп) осы кластың түрлері шектеусіз жарамды.
4	4 сынып (ластанған)	Жер үсті сулары адам әрекетіне байланысты су сапасының физикалық-химиялық және биологиялық мәндерінің табиғи фоннан айтарлықтай ауытқуын көрсетеді. Суды пайдаланудың осы класындағы сулар гидроэнергетика, тау-кен өндірісі, гидротранспортты қоса алғанда, суару және өнеркәсіптік су пайдалану үшін ғана жарамды. Суды пайдаланудың осы класындағы суды ауыз су-шаруашылық мақсатына пайдалану үшін су қабылдағыштардағы суды қарқынды (терең) дайындау қажет. Суды пайдаланудың осы класындағы сулар рекреациялық мақсатта ұсынылмайды.
5	5 сынып (өте ластанған)	Адамның іс-әрекетіне байланысты су сапасының табиғи фонынан сапаның физикалық-химиялық және биологиялық мәндерінің айтарлықтай ауытқуын көрсететін жер үсті сулары. Осы кластағы суларды тек өнеркәсіптік суды пайдалану және суару мақсаттары үшін тұндыру карталарында тұндыру әдістерін қолдану кезінде пайдалануға болады
		Жер үсті сулары тұрақты антропогендік жүктемеге

6	6 сынып (жоғары ластанған)	байланысты су сапасының бірқатар нормаланған көрсеткіштері бойынша айтарлықтай ауытқуларға ие. Осы кластағы суларды тек гидроэнергетика, су көлігі мақсаттары үшін, су сапасының стандарттарын сақтауды қажет етпейтін пайдалы қазбаларды өндіру процестерінде пайдалануға болады. Басқа мақсаттар үшін суды пайдаланудың осы класындағы су ұсынылмайды.
---	-------------------------------	--

Ескертпе:

Тек қана ауыз су мақсаттары үшін пайдаланылатын 1-сыныптағы жер үсті сулары, сондай-ақ органолептикалық, санитариялық-химиялық және микробиологиялық көрсеткіштер бойынша ауыз су-шаруашылық сумен жабдықтау мақсатында пайдалануға жарамды су пайдаланудың 2 және 3-сыныптағы жер үсті сулары Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2022 жылғы 24 қарашадағы № ҚР ДСМ-138 бұйрығымен бекітілген Ауыз су және шаруашылық-тұрмыстық суды пайдалану қауіпсіздігі көрсеткіштерінің гигиеналық нормативтеріне (бұдан әрі - Норматив) (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 30713 болып тіркелген) сәйкес болуы қажет.

Сарқынды суларды, сондай-ақ су пайдаланудың 4 және 5-сыныптарындағы суларды Нормативтердің және "Паразиттік аурулардың алдын алу жөніндегі санитариялық-эпидемияға қарсы және санитариялық-профилактикалық іс-шараларды ұйымдастыруға және жүргізуге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2022 жылғы 16 мамырдағы № ҚР ДСМ-44 бұйрығымен санитариялық қағидаларын бекіту туралы" санитариялық қағидаларын бекіту туралы" бұйрықтың (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 28086 болып тіркелген) көрсеткіштеріне дейін тазалған жағдайда бұл суларды суару үшін пайдалануға болады.

2-кесте

Су пайдалану сыныптарын суды пайдаланудың санаттары (түрлері) бойынша саралау

Су ды пайдалану сыныбы	Тазалау мақсаты/ түрі	Су пайдалану сыныптары					
		1 сынып	2 сынып	3 сынып	4 сынып	5 сынып	6 сынып
Су экожүйелері нің қызметі	-	+	+	-	-	-	-
Балық өсіру /	Албырт балық	+	+	-	-	-	-

ихтиофауна ны қорғау	Тұқы балық	+	+	+	-	-	-
А у ы з су-шаруаш ылық сумен жабдықтау және тамақ өнеркәсібі кәсіпорынд арын сумен жабдықтау	Қарапайым өңдеу	+	+	-	-	-	-
	Қарапайым өңдеу	+	+	+	-	-	-
	Дағдылы өңдеу	+	+	+	-	-	-
Мәдени-тұр мыстық су пайдалану	Туризм, спорт, демалыс, шомылу	+	+	+	-	-	-
Суару	Дайындықс ыз	+	+	+	+	-	-
	Тұндыру карталарын пайдалану кезінде	+	+	+	+	+	-
Өнеркәсіпті к с у пайдалану	Технология л ы қ процестер, салкындату процестері	+	+	+	+	+	-
Гидроэнерг етика	-	+	+	+	+	+	+
Су көлігі	-	+	+	+	+	+	+
Тау-кен өндірісі	-	+	+	+	+	+	+

Негізгі қысқартулар

оС	Цельсий дәрежесі
мг О2/л	литріне миллиграмм оттегі
% қанығу О2/л	литрге оттегінің қанығу пайызы
%	пайыз
см	сантиметр
мг/л	литріне миллиграмм
мкСм/см	сантиметрге микро Сименс
Еh, мВ	химиялық заттың электрондарды қосу қабілетінің өлшемі, милливольт
мг СаСО3/л	литріне миллиграмм кальций карбонаты
мг-экв/л	миллиграмм-литрге эквивалент
мг N/л	литріне миллиграмм жалпы азот
мг Р/л	бір литрге жалпы миллиграмм фосфор
кл/см3,	текше сантиметрге килолитр

кл/мл	миллилитрге килолитр
дмЗ	текше дециметр
Сфон	фондық концентрация
СБАЗ	Синтетикалық беттік активті заттар
БАЗ	Беттік активті заттар
АСБАЗ	Анионды синтетикалық беттік активті заттар
ПАК	Полициклді ароматты көмірсутектер
≤	аз немесе тең
≥	көп немесе тең
<	аз
>	көп

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК